

Motion till riksdagen 2006/07:A34

**av Sven-Erik Österberg m.fl. (s)
med anledning av prop. 2006/07:111**

Bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning, m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2006:07/:111 Bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning, m.m.
2. Riksdagen beslutar anta vad i kommittémotionen anförs om förstärkningar och förenklingar i anställningsskyddslagen.

Motivering

Vi socialdemokrater är allvarligt oroade över att tryggheten i arbetslivet försämrats. Antalet visstidsanställningar och vikariat har ökat, vilket bland annat skett på bekostnad av tillsvidareanställningar.

Antalet visstidsanställningar omfattar i dag över en halv miljon arbetstagar eller 15 procent av den samlade arbetskraften. I gruppen visstidsanställda är ungdomar, kvinnor och invandrare med LO-yrken kraftigt överrepresenterade. Nästan hälften av de förvärvsarbetande kvinnorna under 25 år har tillfälliga anställningar. Bland LO-förbundens kvinnliga medlemmar är var tredje anställning tidsbegränsad. Gruppen vikarier utgörs till 70 procent av kvinnor.

Ett vanligt argument för tidsbegränsade anställningar är att de antas leda till fasta jobb. Emellertid visar de flesta undersökningar att tidsbegränsat anställda, i synnerhet unga kvinnor, tenderar att fastna i denna anställningsform under lång tid.

Visstidsanställningar medför ofta en sämre löneutveckling, mindre utbildnings- och utvecklingsmöjligheter, lägre sjuk- och arbetslöshetsersättning samt lägre pension. Trenden mot fler visstidsanställningar innebär att arbetsmarknaden skapar ytterligare ekonomiska orättvisor mellan kvinnor och män under hela livet.

Många visstidsanställda uppger själva att de har mindre inflytande på jobbet och sämre stöd av chefer. De har svårt att ställa rättmätiga krav på arbets-

Fel! Okänt namn på

villkor och arbetsförhållanden. Att arbetsplatser med många visstidsanställda riskerar att bli tystare och fungera arbetsmiljömässigt sämre, är givetvis både till nackdel för de anställda och för varje arbetsgivare som månar om och vill utveckla sin verksamhet.

För oss socialdemokrater är utgångspunkten att tillsvidareanställning ska vara huvudregel på svensk arbetsmarknad. Vi vill därför stärka anställningstryggheten.

Vi anser att det behövs en begränsningsregel som gör att otrygga anställningar inte kan staplas på varandra under en lång tid hos samma arbetsgivare. Vi menar också att det är viktigt att det nuvarande komplicerade regelverket förenklas.

Under våren 2006 presenterade den socialdemokratiska regeringen lagförslaget "Förstärkning och förenkling – ändringar i anställningsskyddslagen" med syfte att stärka anställningsskyddet för visstidsanställda samtidigt som reglerna förenklades. Förslaget som beslutades av den dåvarande riksdagsmajoriteten i maj förra året skulle ha trätt i kraft den 1 juli i år, vilket det aldrig hann göra.

Trots en massiv kritik från löntagarnas fackliga organisationer river den borgerliga regeringen upp beslutet. Detta leder till att otryggheten ökar på arbetsmarknaden och att regelverket kompliceras.

Vi socialdemokrater förespråkar i stället lösningar som tillgodoser att de visstidsanställdas berättigade behov av trygghet stärks, samtidigt som arbetsgivarens behov av ett enhetligt och enkelt regelverk tillgodoses.

Vårt förslag i korthet:

- ? En ny anställningsform införs som innebär att fri visstidsanställning får pågå som längst i 14 månader hos samma arbetsgivare. Därefter övergår anställningen i en tillsvidareanställning.
- ? Eventuell provanställning räknas in i de 14 månaderna.
- ? Företrädesrätten till återanställning börjar tjänas in redan vid 6 månader i stället för vid 12. Företrädesrätten gäller till alla former av anställningar som kan bli aktuella hos arbetsgivaren.
- ? De tidsbegränsade anställningsformerna projekt-, säsongs-, praktik- och feriearbete, tillfällig arbetsanhopning, inför värnplikt och överenskommen visstidsanställning (ÖVA) upphör.
- ? På samma sätt som i dag ska det även fortsättningsvis vara tillåtet att träffa avtal om tidsbegränsad anställning för vikariat, provanställning och när arbetstagaren fyllt 67 år.
- ? Lagen är dispositiv och innebär att kollektivavtal kan träffas med avvikelser från reglerna i lagen om anställningsskydd.

Den borgerliga regeringen försämrar anställningstryggheten

Vi socialdemokrater avfärdar den borgerliga regeringens förslag om att visstidsanställningar ska kunna pågå upp till 24 månader, att fler former för tillfälliga anställningar återinförs samt att den totala tiden i olika visstidsanställningar hos samma arbetsgivare inte ska räknas samman. Detta innebär att flera korta anställningar, såsom allmän visstidsanställning, vikariat, säsongsarbete och provanställning, kan staplas på varandra under en mycket lång tidsperiod. För den som arbetat en längre tid hos samma arbetsgivare i olika visstidsanställningar blir det nu svårare att kräva tillsvidareanställning.

Vi avvisar förslagen om att företrädesrätten till återanställning börjar tjänas in först vid 12 månader i stället för vid 6 månader och att arbetsgivaren inte längre ska vara skyldig att lämna information om lediga arbeten och provanställningar till föräldralediga med visstidsanställning. Det sistnämnda innebär ett missgynnande av föräldralediga arbetstagare som går stick i stäv med det skydd mot diskriminering som den tidigare socialdemokratiska regeringen införde. Vi anser därför att denna informationskyldighet ska kvarstå.

Vi är mycket kritiska till att arbetstagare som fyllt 45 år fräntas rätten att tillgodogöra sig dubbel anställningstid vid uppsägningssituationer. Många äldre har redan nu en svår situation på arbetsmarknaden. Genom den borgerliga regeringens politik blir deras situation än mer utsatt. Dessutom skapar förändringen inläsningseffekter på arbetsmarknaden genom att äldre anställda kan bli mindre benägna att byta arbete.

Sammanfattningsvis konstaterar vi socialdemokrater att visstidsanställda återigen tvingas acceptera otrygga anställningsvillkor under lång tid. Den borgerliga politiken leder till att människor med en utsatt position på arbetsmarknaden får en ytterligare försämring.

Stockholm den 26 april 2007

Sven-Erik Österberg (s)

Sylvia Lindgren (s)

Maria Öberg (s)

Ann-Christin Ahlberg (s)

Jennie Nilsson (s)

Lars Lilja (s)

Luciano Astudillo (s)

Patrik Björck (s)